

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ κ. ΙΕΡΟΘΕΟΣ
Επίτιμος Δρ. Παν/μίου Αθηνών

«Τα περί της Οδού»

Στο ερώτημα «Θρησκεία ή Εκκλησία» δόθηκαν διάφορες απαντήσεις. Σε διάφορα κείμενά μου προσπάθησα να δείξω ότι η νέα ζωή που έφερε στον κόσμο ο Χριστός, καιτοι έχει στοιχεία θρησκευολογικά, εν τούτοις είναι Εκκλησία, μια κοινότητα που στηρίζεται στην αποκαλυπτική Αλήθεια του Χριστού και βιώνεται προσωπικά και κοινοτικά, είναι το Θεανθρώπινο Σώμα του Χριστού, είναι ένα πνευματικό θεραπευτήριο. Πρόκειται για κοινωνία Θεού και ανθρώπων εν Χριστώ και κινείται πέρα από την ικανοποίηση θρησκευτικών βιωμάτων, αφού οδηγεί τον άνθρωπο στην θέωση.

Από την πρώτη περίοδο της Εκκλησίας ο όλος τρόπος ζωής χαρακτηρίστηκε «οδός» και η διδασκαλία της Εκκλησίας ως διδασκαλία «περί της οδού».

Έτσι και τον όρο «Εκκλησία» για τον Χριστιανισμό δεν πρέπει να τον δούμε στατικά, ως μια ανθρωποκεντρική οργάνωση και ένα εκκλησιαστικό σωματείο, αλλά ως το Σώμα του Θεανθρώπου Χριστού. Και όσοι ζουν στην Εκκλησία δεν ζουν στατικά και μηχανικά, αλλά σε μια διαρκή πορεία αναγεννήσεως και μεθέξεως της ζωής του Χριστού. Έτσι, η Εκκλησία είναι μέθεξη της «Βασιλείας του Θεού» και «κοινωνία θεώσεως». Επομένως η Εκκλησία είναι Σώμα του Χριστού, Βασιλεία του Θεού και κοινωνία θεώσεως. Και η μετοχή σε αυτήν την πραγματικότητα είναι οδός σωτηρίας, «κεινική κίνηση» και «στάσιμη κίνηση».

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΔΑΚΟΥΡΑΣ
Ομ. Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

«Ο Χριστιανισμός ως Θρησκεία και Εκκλησία.»

Η θρησκεία, ως συνολικόν θεωρητικόν περιεχομένου ενός εκάστου θρησκευόμενου, προβάλλει επί της ιστορικής οθόνης εν χώρω και χρόνω ως Εκκλησία, η οποία είναι το προϊόν εξέλιξεως και οργανώσεως της πρωταρχικής θρησκευτικής κοινότητος. Η θρησκευτική κοινότης εν τη εξελίξει της γίνεται Εκκλησία, όταν παραλλήλως προς τας συνιστώσας αρχάς της κοινότητος εισάγονται και αι αρχαί της λατρείας, του ιερατείου ή των Μυστηρίων, και καθίστανται ουσιώδεις δια την οργάνωσίν της.

Η πρωτοχριστιανική θρησκευτική κοινότης ενσάρκωσε την ορατήν Εκκλησίαν, αποτελούσαν την εις τους αιώνας παρατεινομένην εδραίωσιν της πίστεως.

Μόνος ο Χριστιανισμός προσφέρει τον πλήρη εξελιγμένον τύπον της κατ' εξοχήν Εκκλησίας.

- Προσδιορισμός και ετυμολογική προσέγγις του όρου «Εκκλησία». Troelts, Weber.
- Περιγραφή Εκκλησίας εξ ορθοδόξου εκκλησιολογικής θεωρήσεως.
- Το κριτήριο της χριστιανικής Εκκλησίας ως Ορθοδοξίας.
- Η πορεία της Εκκλησίας – ορθοτόμησις της αληθείας.
- Η πρωτοχριστιανική κοινότης ως «*αίρεσις των Ναζωραίων*».
- Τα χαρακτηριστικά της «*Αιρέσεως των Ναζωραίων*».
- Έργον και σκοπός της αληθείας.
- Ιδιότης μέλους της Ο.Κ.Ε. (Ορθόδοξος Καθολική Εκκλησία)
- Σχέσις Εκκλησίας προς το κράτος.
- Η μοναδικότης, η ενότης, η Αποστολικότης και η καθολικότης της Ο.Κ.Ε.
- Η χαρισματική εξουσία της εν τη Ο.Κ.Ε. ιερωσύνης.

Συμπέρασμα: Η Εκκλησία εξ επόψεως της Εκκλησίας των οκτώ πρώτων αιώνων και της μετά ταύτα διαφυλάξεως της δομής και της ουσίας της εν τη Ο.Κ.Ε., είναι ο πηγαίος θρησκευτικός οργανισμός, συνεχίζων αδιακόπως την πορεία της προς τελείωσιν εν Χριστώ Ιησού των μελών της.

Η Ο.Κ.Ε. έχει ως αποστολήν τον ευαγγελισμόν των εθνών και την μαρτυρίαν της σωτηρίου αληθείας του Θεού εις τον κόσμον διά την σωτηρίαν όλων των ανθρώπων.

ΣΗΜΕΡΑ η Ορθόδοξος Καθολική Εκκλησία αποτελεί την μεγάλην ελπίδα δια την ενότητα, την ειρήνην και την σωτηρίαν των λαών.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Δρ. Παν/μίου Αθηνών, Ιεροκήρυξ Ι. Μ. Πατρών

*«Εκκλησία: Κοινωνία οντολογικής λυτρώσεως
ή θρησκευτικής μεταφυσικής ικανοποίησεως.»*

Θρησκεία είναι η σχέση του ανθρώπου με το ιερό. Τα στοιχεία που συνιστούν ένα θρησκευτικό σύστημα είναι τα δόγματα, οι μύθοι, οι ιεροτελεστίες, τα συναισθήματα, οι θεσμοί και άλλα παρόμοια. Όλα αυτά συντελούν στην απόκτηση θρησκευτικής συμπεριφοράς σε σχέση με το υπερβατικό, τον Θεό ή τους θεούς με κατάλληλη την θρησκευτική μεταφυσική ικανοποίηση, ως ουσία της ζωής, χωρίς την επίτευξη της οντολογικής λυτρώσεως και σωτηρίας.

Η Εκκλησία είναι ο χώρος της λυτρώσεως, εντός του οποίου πραγματοποιείται η ένωση του πιστού μετά του Θεού. Η κεφαλή της, ο Θεάνθρωπος Κύριος, προσφέρεται στον πιστό ορθόδοξο χριστιανό μέσω της Θείας Ευχαριστίας, για να ενωθεί μετά της ακτίστου χάριτός Του, μεταβάλλοντας οντολογικά τον ενούμενο πιστό σε καινή κτίση, ελευθερωμένη από τον θάνατο και λελυτρωμένη.

ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Δρ. Παν/μίου Αθηνών, Αρχισυντάκτης περιοδικού «Σύναξη»

*«Μεταμοντέρνα αναβίωση της πολυθεΐας
εν ονόματι της χριστιανικής εμμονής στην πίστη των πατέρων.
Μια αντίφαση της σύγχρονης εκκλησιαστικής πραγματικότητας.»*

Κατά τις τελευταίες ιδίως δεκαετίες, δεσπόζον γνώρισμα της νεοελληνικής θεολογίας έχει καταστεί η αποδοχή της *ιθαγένειας* ως βασικού οπτικού πρίσματος. Προσδιορισμοί όπως "ξενόφερτο" και "ξένες επιρροές" χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα της αλλοτρίωσης, ενώ θέσεις όπως "αναβάπτιση στις ρίζες μας" και "πιστότητα στην πίστη των πατέρων μας" νοούνται ως παραπομπή στη γνησιότητα.

Αν, ωστόσο, εξετάσουμε την εμφάνιση της Βιβλικής αποκάλυψης και της Εκκλησίας εν μέσω πολυθεϊστικών κοινωνιών, θα διαπιστώσουμε ότι το ειδικό βάρος αυτής της εμφάνισης ήταν ακριβώς η ρήξη με την αρχή της ιθαγένειας, η οποία αρχή αποτελούσε τη σπονδυλική στήλη της πολυθεΐας και τον λόγο για τον οποίον η έννοια της ιεραποστολής ήταν ξένη προς τον πολυθεϊστικό κόσμο! Απέναντι στη θεμελιωδώς πολυθεϊστική πεποίθηση ότι αληθές είναι το γηγενές και ότι κάθε επί μέρους συνάφεια έχει τη δική της αλήθεια, η αξίωση του Χριστιανισμού για *μία* και *καθολική* αλήθεια και για οικουμενική μαρτυρία αυτής της αλήθειας έμοιαζε εξωφρενικός και "ξενόφερτος" νεωτερισμός. Η αντιστοιχία με την σημερινή σύγκρουση μεταξύ μεταμοντέρνων "μικρών αφηγήσεων" και μοντέρνων "μεγάλων αφηγήσεων" είναι χαρακτηριστική. Υπ' αυτή την έννοια, η προαναφερθείσα λογική της δεσπόζουσας σήμερα θεολογικής θέσης αποτελεί αντιστροφή! Ένα είδος προσχώρησης σε κάτι που αποτελεί τον αντίποδα της Εκκλησίας.

ΜΑΡΙΟΣ ΜΠΙΕΓΖΟΣ
Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

«Φαινομενολογική θεώρηση της διαφοράς Εκκλησίας – Θρησκείας.»

Χριστιανοί θεολόγοι και θρησκευολόγοι εκπροσωπούν την άποψη ότι ο Χριστιανισμός δεν είναι θρησκεία, αλλά εκκλησία, που έχει στοιχεία θρησκευτικότητας, χωρίς όμως ποτέ να ταυτίζεται ολοκληρωτικά και δίχως να εξαντλείται αποκλειστικά στο θρησκευτικό φαινόμενο. Ενώ όλες οι θρησκείες είναι θεϊστικές και θεοκεντρικές, δηλαδή βασίζονται στην ύπαρξη του θείου, ο χριστιανισμός είναι θεανθρώπινος, αφού θεμελιώνεται στον Χριστό, δηλαδή στο Θεάνθρωπο και όχι απλώς στον Θεό ούτε βεβαίως μόνον στον άνθρωπο.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

«Σύγχρονα θρησκευτικά υποκατάστατα.»

Η κρίση και η υποκατάσταση της θρησκείας αποτελεί καταρχήν εσωτερικό θρησκευτικό γεγονός που ακολούθως τροφοδοτεί κοινωνικές κυρίως πρακτικές κριτικής, αμφισβήτησης και υποκατάστασης της παραδοσιακής θρησκείας, πρακτικές που αποσκοπούν στην αποθέωση της κοινωνίας και των θεσμών της.

Ως σύγχρονα θρησκευτικά υποκατάστατα μιας κοινωνίας που συμπεριφέρεται ως πηγή όλων των θρησκευτικών μορφών, δηλαδή ως θρησκεία, αναφέρουμε την επιστήμη και ιδιαίτερα τη Γενετική, τις ιδεολογίες με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη μαρξιστική ιδεολογία, το υπό κρίσιν δημοκρατικό σύστημα, τον εθνικισμό και τον ολυμπισμό.

Σε όλα τα παραπάνω θρησκευτικά υποκατάστατα εντοπίζουμε κοινά θρησκευτικά χαρακτηριστικά, όπως δόγματα, ήθος, πίστη, ολοκληρωτισμούς εκκλησία, ιερατείο, ναούς, βίβλους, οπαδούς, φανατισμό, ιεραποστολή και ο,τιδήποτε άλλο χαρακτηρίζει μια παραδοσιακή θρησκεία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗΣ
Επίκουρος Καθηγητής Παν/μίου Αθηνών

«Το πρόβλημα της θρησκευτικοποίησης της πνευματικής ζωής.»

Με βάση ένα κείμενο του αββά Κασσιανού που περιγράφει την παράδοξη συμπεριφορά ενός ονομαστού στις σκήτες της αιγυπτιακής ερήμου του Δ' αι. ασηκτού, επιχειρείται η ανάλυση των ανθρωπολογικών θεμελίων της *θρησκευτικοποίησης* της πνευματικής ζωής. Επιχειρείται δηλαδή να καταδειχθεί ότι δίπλα στη φαινομενολογική θεώρηση της παρατηρούμενης *θρησκευτικοποίησης* της εκκλησιαστικής ζωής, πρέπει να τεθεί η σε βάθος έρευνα της λειτουργίας του *έσω ανθρώπου*, υπό την έννοια ότι ψυχολογικές αγκυλώσεις παρακωλύουν την δημιουργική ελευθερία του ζέοντος πνευματικού βιώματος, όπως αυτή η ελευθερία εκφράζεται μέσα από το γεγονός της μετάνοιας, οδηγώντας τον άνθρωπο σε συντηρητική προσκόλληση στους θρησκευτικούς τύπους και δημιουργώντας κατ' αυτό τον τρόπο τις προϋποθέσεις για την παραχάραξη της πίστης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ
Λέκτωρ Παν/μίου Αθηνών

«Η αρχαία Εκκλησία μεταξύ απομάγευσης και καθαγιασμού του κόσμου.»

Κατά την εμφάνιση του Χριστιανισμού η υπάρχουσα θρησκευτικότητα είτε με τη μορφή του Ιουδαϊσμού είτε με τη μορφή των εθνικών θρησκειών χαρακτηριζόταν από δραματουργίες και τελετές για τη διατήρηση της κοσμικής τάξης, για τη ριζική διάκριση μεταξύ ιερού και βέβηλου και για την ύπαρξη πολλών αμφίσημων θεοτήτων-αοράτων υπάρξεων (κυρίως στις εθνικές λατρείες και τον ιουδαϊκό γνωστικισμό). Η πίστη στον Ιησού ως σε Μεσσία και Θεό που χαρακτηρίζει τους πρώτους Χριστιανούς απομακρύνει τα αυτοματικά στοιχεία που επιφέρουν τη σωτηρία προωθώντας μια απομάγευση του κόσμου. Η εξέλιξη της θεολογίας και της πράξης της πρώτης Εκκλησίας μέχρι τον 4^ο αιώνα απεικονίζει αυτή την απομάγευση και την μετατόπιση προς τον καθαγιασμό του κόσμου μέσα από το απολυτρωτικό έργο του Χριστού εντός ιστορίας και την αναβάθμιση του ρόλου του ανθρώπου σ' αυτήν.

